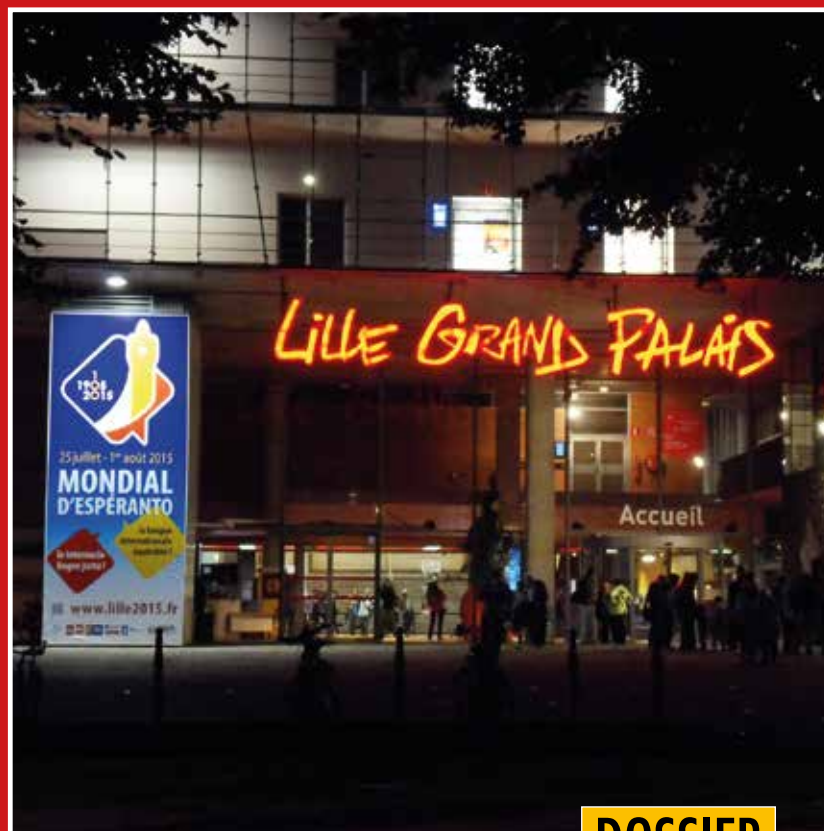

le monde de l'ESPÉRANTO

numéro
594
15 janvier 2016

Espéranto-France
vous souhaite une
excellente année 2016 !

DOSSIER

Impressions sur Lille 2015 Espéranto

PAGE 8

ACTUALITÉS

La Journée européenne des langues

PAGE 5

- L'actualité de l'espéranto
- La vie de l'association
- Culture et voyages

espéranto
France

4,50 €

Abonnements 2016

Voici des publications pour tous les goûts. Lisez et faites lire ces revues autour de vous en abonnant aussi vos amis !

Nom de la revue	Nombre de numéros par an	Tarif	Quantité	Sous-total
• Esperanto (revue de UEA)	11 n°	41€	<input type="text"/>	<input type="text"/>
• Heroldo de Esperanto	17 n°	49€	<input type="text"/>	<input type="text"/>
• Internacia Pedagogia Revuo	4 n°	24€	<input type="text"/>	<input type="text"/>
- par internet		10€	<input type="text"/>	<input type="text"/>
• Juna Amiko (revue interscolaire)	3 n°	18€	<input type="text"/>	<input type="text"/>
- plus de 3 exemplaires à la même adresse		15€	<input type="text"/>	<input type="text"/>
- par internet		16€	<input type="text"/>	<input type="text"/>
• Kontakto (revue éditée par TEJO)	6 n°	25€	<input type="text"/>	<input type="text"/>
• La Kancerkliniko (politique, culture etc.)	5 n°	27,50€	<input type="text"/>	<input type="text"/>
• La Ondo de Esperanto et son supplément littéraire (Russie)	11 n°		<input type="text"/>	<input type="text"/>
- voie terrestre		42€	<input type="text"/>	<input type="text"/>
- voie aérienne		47€	<input type="text"/>	<input type="text"/>
- par internet		15€	<input type="text"/>	<input type="text"/>
• Le Monde de l'Espéranto (bilingue)	4 n°	18€	<input type="text"/>	<input type="text"/>
- Tarif groupe (5ex)		40€	<input type="text"/>	<input type="text"/>
- Tarif international (envoi postal)		30€	<input type="text"/>	<input type="text"/>
- Tarif numérique (envoi courriel)		8€	<input type="text"/>	<input type="text"/>
- Tarif essai 1 an (nouvel abonné)		8€	<input type="text"/>	<input type="text"/>
• Literatura Foiro	6 n°	45€	<input type="text"/>	<input type="text"/>
• Monato (magazine international), voie terrestre	11 n°	55€	<input type="text"/>	<input type="text"/>
- voie aérienne		59€	<input type="text"/>	<input type="text"/>
- par internet		33€	<input type="text"/>	<input type="text"/>
- La Jaro (agenda édité par Monato), voie terrestre	1 n°	6€	<input type="text"/>	<input type="text"/>
- La Jaro, par voie aérienne	1 n°	9€	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Total général :				<input type="text"/>

Nota bene

- Ces abonnements sont valables pour l'année civile (sauf pour **Le monde de l'espéranto**, année scolaire).
- Veuillez informer le trésorier et les autres membres de votre groupe de ces nouveaux tarifs.
- Il vous est possible d'abonner par notre intermédiaire vos amis de pays dont la monnaie est inconvertible.

Mode d'emploi

- Envoyez votre règlement des abonnements choisis accompagné d'une copie de cette page soigneusement remplie.
- Seul un règlement adressé au siège d'Espéranto-France avant le 31 décembre au plus tard vous garantira un service ininterrompu de l'abonnement.
- Si vous ne recevez pas la revue dans les 2 mois après règlement, veuillez contacter Espéranto-France, pas la revue.

Bulletin d'abonnement

Nom : Prénom :

Adresse :

Code postal : Ville :

Tél. :

Adresse électronique :

2016

*Feliĉan novan jaron !
Heureuse nouvelle année !*

éditorial • frontartikolo

En 2015 nos activités se sont organisées surtout autour de la préparation du Mondial d'Espéranto à Lille. Nous aurions aimé faire un compte-rendu beaucoup plus ample de cette magnifique manifestation, mais les pages du magazine n'y auraient pas suffi. Aussi avons-nous choisi de parler essentiellement de divers aspects de la partie culturelle du programme. Et encore, ce programme était si riche, que parmi plus de 70 spectacles nous ne parlons que de la partie théâtre et de la soirée artistique internationale, à propos desquels nous avons recueilli les impressions de congressistes venus de divers pays, habitués ou non des congrès.

Que dire pour 2016 ? Nous vous souhaitons une excellente année, tant dans votre vie personnelle que dans vos activités pour la diffusion de l'espéranto. Nous vous souhaitons, nous nous souhaitons une paix retrouvée pour le monde. Les paroles de Zamenhof restent toujours actuelles.

Claude Nourmont, rédacteur en chef

En 2015 niaj aktivaĵoj organiziĝis ĉirkaŭ la preparado de la Universala Kongreso en Lillo. Ni ŝatus pli longe raporti pri tiu mirinda manifestacio, sed ne sufiĉus la paĝoj de nia magazino. Ni elektis ĉefe paroli pri diversaj aspektoj de la kultura parto de la programo. Kaj tiu parto de la programo estis tiom riĉa, ke el la pli ol 70 eroj ni parolas nur pri la teatra parto kaj pri la Internacia Arta Vespero, pri kiuj ni rikoltis la impresojn de kongresanoj el diversaj landoj, kutimuloj aŭ nekutimuloj de la kongresoj.

Kion diri por 2016? Ni deziras al vi belegan jaron, en via persona vivo kaj en viaj aktivaĵoj por la disvastigo de Esperanto. Ni deziras al vi - ni deziras al ni - reakiritan pacon por la mondo. La vortoj de Zamenhof restas plej aktualaj.

Claude Nourmont, ĉefredaktoro

ACTUALITES

► Journée européenne des langues p.5

DOSSIER

► Souvenirs de Lille 2015 Espéranto p.8

ASOCIA VIVO

► Du local au mondial p.16

CULTURE

► Monda pupfestivalo p.18

VOYAGE

► Bakhtapur 8 monatoj post la tertremo p.19

Revue d'espéranto fondée en 1908, éditée par Esperanto-France, 4 bis rue de la Cerisaie, F-75004 Paris

Tél. 09 51 77 18 33 - www.esperanto-france.org

Tout (sauf réd.) : info@esperanto-france.org

Trimestriel : 4 n° par an - Dépôt légal à parution

Tous droits de reproduction réservés

Les opinions exprimées n'engagent que leurs auteurs et ne représentent pas nécessairement celles de l'association ou de la rédaction.

Directeur de publication : A. Kadar

Rédacteur en chef : Claude Nourmont

mondo@esperanto-france.org

Envoi des articles 1 mois avant parution

Ont aussi participé ou contribué à ce numéro :

M. Arnaud, S. Barrier, F. Bartsch, B. Behra, P. Dasgupta, B. Flochon, P. Ghimire, HORI Jasuo, Kongresanoj de Lille 2015 Espéranto, R. Kueny, F. Lévêque, G. Martin, F. Martorell, Mijoshi Etsuo, B. Moon, Y. Nicolas, L. Patas d'Illiers, R. Triolle.

Crédits photographiques :

Etsuo Miyoshi, B. Flochon, B. Moon.

Publicité/annonces : à la rédaction

Abonnement : 1 an (4 n°) : 18€

(30€ international) à

Espéranto-France

Impression : IPPAC, Langres (52),

membre de Imprim'vert

Imprimé en janvier 2016

Mise en page : Bruno Flochon

ISSN 1628-1942

Ce dessin est reconnaissable par certains téléphones mobiles et permet de se connecter au site internet indiqué par le code.

Le code ci-dessous indique le site d'Espéranto-France.

Événement à Krynica

10 ans de présence au Forum économique

En 2015, pour la dixième fois, l'espéranto a été présent au Forum économique de Krynica, en Pologne. Le forum économique de Krynica est parfois appelé le « Davos polonais ». C'est un événement de tout premier plan en Europe centrale et orientale, qui réunit des personnalités influentes, non seulement de la sphère économique, mais aussi des milieux politiques et culturels. L'édition 2015, qui s'est tenue du 8 au 10 septembre, était plus importante que les précédentes car le forum fêtait ses 25 ans. Ce sont les présidents de Pologne, Croatie et Macédoine qui ont solennellement ouvert la session. Ce forum a connu une affluence record de trois mille personnes, venant de 60 pays. Le programme était exceptionnellement riche. On a compté jusqu'à 18 confé-

rences en parallèle et les dernières conférences se terminaient à 22 heures. Les sujets abordés traitaient de l'actualité la plus brûlante en Europe et dans le monde, comme la crise économique, les conflits armés et les réfugiés.

Les organisateurs ont reçu tant de propositions de conférences qu'ils ont dû en refuser. C'est ainsi que la table ronde proposée par l'Union Européenne pour l'Espéranto (EEU) n'a pas pu avoir lieu. C'est dommage, car la table ronde organisée l'année dernière avait réuni des personnalités de premier plan et donné une importance accrue à l'espéranto (voir LME 589-590). Même sans table ronde, le bilan de la participation au forum s'avère très positif, par la diffusion d'informations auprès

d'un public très large, dont la majorité ne connaît pas du tout l'espéranto.

L'espéranto a été bien visible

Grâce à son stand, l'espéranto a été bien visible pendant toute la durée du forum. Des centaines de participants ont reçu, qui un dépliant, qui un stylo, qui un insigne, voire un DVD pour les plus intéressés. Lors de conférences, on a pu prendre la parole pour évoquer le besoin d'une communication directe entre Européens, les barrières linguistiques et le rôle que pourrait jouer l'espéranto. Le forum a offert aussi d'innombrables occasions de rencontres informelles, permettant de faire découvrir l'espé-

ranto à des personnes très variées. C'est aussi par le plaisir que l'espéranto s'est fait connaître. La chorale Junaj Voĉoj (jeunes voix), originaire de la ville voisine de Nowy Sącz, a chanté en espéranto des chants populaires, folkloriques ou romantiques, comme elle l'avait fait au congrès mondial de Lille. L'espéranto avait toute sa place dans le thème du forum de cette année « Comment construire une Europe forte ? Stratégie pour le futur », dans la mesure où l'espéranto pourrait renforcer chez les Européens le sentiment d'appartenance à une même communauté. Et peut-être est-ce justement en période de crise

qu'il faut suggérer des solutions simples et éprouvées telles que l'espéranto. La participation au forum a été possible grâce au travail de EEU et au financement apporté par UEA, ESF et M. Mijoši. Pour que l'espéranto soit considéré sérieusement en Europe et dans le monde, il est important de le rendre visible dans les événements où se rencontrent les décideurs dont dépend le monde de demain.

Laure Patas d'Illiers (d'après La Ondo de Esperanto, n°10, octobre 2015 : Krynica: Jubilea partopreno en la jubilea Ekonomia Forumo)

26 septembre

La Journée Européenne des Langues

Depuis 2001, Année européenne des langues, le Conseil de l'Europe invite, chaque 26 septembre, ses 47 États membres, ses 800 millions d'habitants, les institutions, écoles, associations etc. à célébrer la Journée Européenne des langues (JEL). L'objectif est de sensibiliser le public à l'importance de l'apprentissage des langues afin de favoriser le plurilinguisme et la compréhension interculturelle, de promouvoir la riche diversité linguistique et culturelle de l'Europe et d'encourager l'apprentissage des langues tout au long de la vie dans et hors de l'école.

Le site internet est disponible en 31 langues

Divers événements sont ainsi librement organisés en Europe, mais aussi au-delà, fêtes, manifestations pour et avec les enfants, conférences, émissions, cours de langues etc. par les institutions nationales et les universités, les écoles, les associations. Le site internet www.coe.int/jel dédié à la Journée est disponible en 31 langues. Le matériel de promotion est téléchargeable y compris en espéranto. Plus de 800 activités sont enregistrées dans le calendrier d'événements en ligne. En France sont recensés plus d'une dizaine d'événements concernant l'Espéranto. Voici quelques exemples :

- Espéranto Paris-Ile-de-France a organisé des journées portes ouvertes à Paris à son siège rue de la Cerisaie, projection de courts métrages, cours express, présentation de méthodes d'apprentissage, d'ouvrages, de revues, de musique, du programme de cours, de stages, de voyages et de congrès.
- Des ateliers "Découvertes de l'espéranto" ont été organisés par le Centre Culturel Espéranto de Toulouse pour aborder au cours de séquences ludiques l'espéranto sous différents angles,

notamment linguistique, historique et culturel.

- Espéranto-38 a proposé, Place du Jardin de Ville à Grenoble, aux visiteurs de faire connaissance avec la langue et jouer grâce à elle. Ils ont reçu des informations sur les buts de l'enseignement de l'espéranto et les possibilités pour voyager dans le monde.

- A Nantes, par Espéranto 44, projection du diaporama "Nicaragua" sous-titré en espéranto et conférence de Bernard Lagrange.

- Espéranto-Manosque : exposition, film, cours express, animation enfants, lecture bilingue (texte de Giono) et possibilité d'envoyer en espéranto des messages préparés pour étonner, intriguer et initiation à la langue par des activités ludiques.

Des cours suivis dans 35 points de 16 pays de tous les continents

- A Orléans, un forum a été organisé par Pierre Dieumegard : Pourquoi Jean Zay souhaitait-il le développement de l'espéranto à l'école ? Et pourquoi son souhait ne s'est pas réalisé.

- Espéranto-Vendée anime une journée par mois d'apprentissage et d'échanges

Festu kun ni
la Eŭropan Tagon
de Lingvoj
je la 26a de septembro!

Kio estas la Eŭropa Tago de Lingvoj (ETL)?

Ĝi estas tago por festi la eŭropan plurlingvecon kaj stimuli lingvolernadon. Laŭ iniciato de la Konsilio de Eŭropo en Strasburgo oni ekde 2001 festas ĉiujare la Eŭropan Tagon de Lingvoj je la 26a de septembro.

Kial ni festas la ETL-on?

- Por konsciigi homojn pri la graveco de lingvolernado por la kreskigo de plurlingveco kaj interkultura interkompreniĝo
- Por diskonigi la riĉan lingvistikan kaj kulturelan diversecon de Eŭropo
- Por stimuli dumvivan lingvolernadon en- kaj eksterlerneje

Ĉu vi sciis, ke...?

- En la tuta mondo ekzistas inter 6.000 kaj 7.000 lingvoj kun ĉirkaŭ 225 indiĝenaj lingvoj en Eŭropo
- Plej multaj lingvoj de la mondo estas parolataj en Azio kaj Afriko
- Aĉmenaŭ duono de la monda popolo estas du- aŭ plurlingva, t.e. oni parolas aŭ komprenas du aŭ pli da lingvoj
- Dulingveco faciligas la lernadon de kromaj lingvoj kaj plibonigas la penskapablon

Iru al nia retejo por pliaj faktoj!

Por kiuj ĝi estas?

- Lernantoj, studentoj, instruistoj
- Universitatoj, lernejoj, kulturaj kaj lingvaj institutoj
- Organizaĵoj, ...

Fakte por ĈIU kiuj volas festi lingvan diversecon en Eŭropo

www.coe.int/EDL
Iru al nia Facebook-paĝo:
[facebook.com/ecml.celv](https://www.facebook.com/ecml.celv)

EUROPEAN CENTRE FOR MODERN LANGUAGES
CENTRE EUROPÉEN POUR LES LANGUES VIVANTES

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

grâce à l'espéranto à la Maison du Quartier des Forges à La Roche sur Yon.

Pour le reste du monde, nous ne retenons que l'initiative de Katalin Kováts, www.edukado.net qui a organisé à partir des Pays-Bas et de la Suisse des leçons au moyen de Skype par les locuteurs de naissance ou qualifiés pour les langues suivantes : français, chinois, italien, vietnamien, islandais, romanche grison et occitan. Ces cours ont été suivis dans 35 points dans 16 pays de tous les continents. Devant chaque ordinateur, il y avait non seulement un participant, mais souvent de trois jusqu'à 14 personnes. Après ces expériences les commentaires sont très enthousiastes. <http://edukado.net/novajhjoj?id=572>

Bernard Behra

Messages de Lille 2015 Espéranto

Paix à tous !

L'article 9 de la Constitution japonaise déclare:

- 1- Le Japon ne doit pas faire la guerre
- 2- Pour cela, le Japon ne doit pas posséder d'armée.

Cependant à présent le gouvernement japonais essaie de faire approuver une série de lois pour que le Japon puisse faire la guerre dans le monde entier. Au cours des 70 dernières années, le Japon n'a jamais fait la guerre, donc aucun Japonais n'a été tué ni n'a tué sur un champ de bataille. C'est une grande contribution au monde et nous en sommes fiers. Pour anéantir cette intention pernicieuse du gouvernement, nous avons besoin de votre soutien. C'est pourquoi HORI Jasuo a invité les participants du congrès mondial à écrire leur message de paix. Beaucoup ont répondu à cet appel et Ginette Martin a traduit les messages en français et

constitué ainsi toute une série, dont vous pouvez lui demander l'intégralité [gimavo@wanadoo.fr].

La musique ne s'arrêtera jamais...

Un ami de l'espéranto nous a quittés le 16 septembre dernier

"Apprendre l'espéranto, c'est faire le pari de la fraternité. Certains amis me disent que ce truc est ringard, que l'anglais a gagné la partie parce que c'est la langue de l'économie. Et comme l'argent est gouverné par les États qui sont gouvernés par les mafias, il faudrait se résigner ? Sûrement pas ! Si le fric domine tout, en gros, c'est la fin de l'humanité. Heureusement, il y a toujours en l'Homme un gène de fraternité. Il y a l'amour et les sentiments, que la langue du pognon ne pourra jamais traduire. Alors, vive

l'utopie, vive l'espéranto qui n'a pas d'étiquette politique, pas de religion et qui n'est l'émanation d'aucun pouvoir.»

Guy Béart (le Caire, Égypte, 1930/ Garches, France, 2015). Son père lui avait enseigné l'espéranto, quand il était enfant. Lors du centenaire d'Espéranto-France, après la clôture du Congrès mondial d'espéranto, en 1998 à Montpellier, il avait chanté avec Jack Le Puil devant un auditoire vraiment international : 3133 participants de 68 pays. (au "Dauphiné Libéré", 9/8/1998)

en bref • mallonge

● POLOGNE : UN TRAIN NOMMÉ ESPÉRANTO

Le train Inter-City qui relie Varsovie à Biadystok porte à partir de décembre le nom « Esperanto », suite à un vote sur Facebook. (Ret-Info)

● DUOLINGO

Le 28 mai 2015, après 9 mois d'un travail d'équipe, Chuck Smith lançait la version bêta d'un cours d'espéranto pour les anglophones sur la plateforme en ligne Duolingo.

Ce cours a été pris d'assaut dès les premiers jours avec 9600 inscrits en moins de 2 jours...

Duolingo est un site sur lequel on peut apprendre les langues de manière ludique. Il existe différentes leçons avec différents exercices, traduction, compréhension orale et expression orale. Actuellement plus de 200 000 personnes apprennent l'espéranto sur Duolingo.

38ème conférence générale

70 ans d'UNESCO

Nos lecteurs ont déjà pu lire dans le numéro 591 du *Monde de l'espéranto* un article sur les 60 ans d'efforts communs entre l'Universala Esperanto-Asocio et l'UNESCO. Lors de la 38ème Conférence Générale, l'UNESCO a fêté ses 70 ans, plusieurs décennies au service de l'éducation, de la culture et des sciences. De nombreux chefs d'État et de gouvernement ont fait le déplacement, même si les médias français en ont moins parlé que pour la COP21. Lors de chaque Conférence Générale, certains mots sont répétés à l'envi par les orateurs. Il y a eu « les bonnes pratiques », cette année c'était « l'extrémisme violent »

novembre, juste après les attentats de Paris et a eu droit aux applaudissements nourris de tous les chefs d'État, ministres ou ambassadeurs, debout. Pour bien montrer la diversité culturelle

en France, il était accompagné de Fleur Pellerin, ministre de la culture mais surtout femme et d'origine coréenne. Il a proposé d'accueillir momentanément dans les musées les objets des pays en

des 180 ONG représentées. Nous avons pu suivre les débats mais non intervenir, sauf dans l'espace réservé aux ONG, où nous avons pu exposer des documents, attirer les passants et même présenter l'espéranto et l'UEA. L'Assemblée Générale a accepté sans discussion la liste des personnes à honorer en 2017. Parmi elles, Zamenhof proposé par la Pologne, soutenue par l'Allemagne et la Slovaquie. Bien sûr nous avons fait du lobbying auprès des délégués en essayant de trouver un point d'attaque selon les pays. Les représentants de petits pays se sentent bien isolés et sont heureux de notre attention, surtout si nous disposons de documents dans leurs langues. Car c'est l'anglais qui prend de plus en plus de place, surtout parmi les « jeunes », même si tout est traduit dans les cinq autres langues. Le choix de la langue utilisée est nettement politique, turc ou portugais mais aussi farsi, kazakhe et même allemand (c'est une nouveauté) !

Quant à la fête, pensez-vous, les temps sont durs et il faut faire des économies. Pas de fleurs, pas de cocktails, pas de petit journal quotidien, pas de documents pour les ONG... mais tout le monde a salué le courage et la maestria de la Directrice Générale, Irina Bokova, qui a réduit le personnel de 500 postes avec des redéploiements, fait des économies et trouvé des fonds auprès des riches états-membres.

Renée Triolle

devenu « terrorisme » après les attentats du 13 novembre à Paris, et « l'éducation inclusive », ce qui ne veut rien dire mais sera la ligne de conduite des gouvernements jusqu'en 2030. Il s'agit pour les États-membres de donner une éducation à tous et d'ajouter aussi et surtout aux filles et aux femmes les handicapés, les malades, les ruraux et les minorités. Du pain sur la planche pour de nombreuses régions du monde. Côté culture, tous, y compris les pays belligérants, ont déploré l'attaque des monuments historiques et autres biens culturels. François Hollande est intervenu le mardi 17

guerre, comme on offre l'hospitalité aux réfugiés et surtout de lutter contre le trafic d'objets d'art qui alimente les finances des groupes terroristes. La représentante de la Syrie a discrètement fait remarquer que cet état d'insécurité était vécu par les Syriens depuis cinq ans.

S'il a manqué au Kosovo, province serbe, deux voix pour devenir un État-membre, Montserrat a été accepté à l'unanimité. Cherchez bien sur la carte cette petite île des Caraïbes, ancienne colonie britannique de 10.000 habitants. Universala Esperanto-Asocio était une

MEMORAĴOJ PRI LILLE 2015 ESPERANTO

Impresoj pri la UK en Lillo

Iam Ludovikito vigligis la tro solenan stilon de la Zamenhofologio. Li ornamis siajn librojn per piedpilkeske saltetantaj zam-kapoj ĉarme kalvaj. Li spicis siajn komentojn per simile ludemaj teksteroj. En Lillo nia movado montris sin sufiĉe matura por povi vigligi la tro solenan stilon de niaj jubileaj solenaĵoj. Dum la nacia vespero aperis surpodie giganto nomata “naturamiko“. La prezidanto de la Akademio enmanigis al ĝi grandeg-formatan diplomon. Neniu faris arkai-kan aludon al la vorto “grandegulo“, kiun Zamenhof uzis en la fruaj jaroj kiam la neologismo “giganto“ ankoraŭ ne eniris la lingvon. Ni ne plu patologie

kroĉas nin al nombrado de butonoj sur la jakoj en pioniraj fotoj. Ni mature, dedistace rerigardas nian historion, per ride-temaj okuloj. La distancon nature kreas por ni la efektive ĉeestantaj intermezaj generacioj. Lulis ilin, en la avangardaj landoj, la daŭra nekonado de militoj, revenige al la nature pacamaj impulsoj, apud kiuj iam lulejis Esperanto mem. Tiu avangardo kreis al si mejloŝtonojn dum la laboraj sesioj de ĉi tiu jubilea kongreso. La asocio elektis junan posteulinon por la emeritiĝonta ĝenerala direktoro. Kaj la junulara sekcio de la asocio agnoskiĝis kiel formale sendependa realaĵo.

Ĉi tiuj vortoj ne aspektas kiel vojaĝimpresoj. Estas malfacile por relative ĵusa prezidinto ne spekti deproksime la farojn kaj stilerojn de sia asocio. Tia spektado miksiĝas kun la fizikaj kaj interpersonaj spertoj de simpla kongresado. Sed estas ja ĝojige, ke eblis resti inkognita. Multaj esperantistiĝis en la pasintaj du jaroj kaj tute ne konis la vizaĝon aŭ nomon de la

ĵusulo kaj do senĝene matenmanĝis kun ĉi tiu ordinara kongresano, parolante home kun homo. Kiam podkasta teamo petis intervjuon kaj insistis pri eksteresperanta temo, estis ege facile trakti tian temon sen ĝeniĝo pri movada posteno. La kazino de la kongresa amasfoiro faligis antaŭ mi feliĉigajn kartojn kaj mi ĝoje ludis per ili. Eblis revidi la kuti-

majn geamikojn, trafi iujn nekutimajn post longe, konatigi Giulio Cappa kun Giridhar Rao, lunĉi kun Bill Mak kaj iom post iom agnoski la fakton, ke hodiaŭ la ĉefa kontaktado okazas sur sociaj retpaĝoj kaj ke la vidalvidoj iugrade duarangas al tiu vera renkontiĝado.

Unuafoje ĉi tiu kongreso disponigis sin en la reala tempo virtuale al la tuta Esperanta publiko, forskuante iamajn timojn, ke pro tia sinmalfermo reduktiĝos la amaseco de la foiro. La televido ne plu minacas la filman industrion. La virtualo ne plu minacas la surlokan virtuozecon, kiun homoj amase venados por spekti kaj partopreni. La prezentantoj dum ĉi

En préparation, les prochains dossiers

LME 595 : culture et espéranto

LME 596 : à découvrir...

Envoyez vos contributions à
mondo@esperanto-france.org

Diversaj misoj kaj malmisoj

Kio plej misis? Arkitekturo, Akustiko, Atingeblecoj.

La plej fuŝa en la UK estis la kongresejo: malalloga betonaĵo, maltaŭga labirinto, ne sufiĉe da liftoj, malbona akustiko ĉefe en halo Michaux. Skribas Wera: *La arkitekto(j) de la kongresejo supozeble preferis unikecon al komforta uzeblo. Ĝustatempe trovi iujn konkretajn salonojn postulis skoltan trejnadon kaj ne ĉiuj lernis ĝin dum la semajno. Aparte malfacile por handikapuloj. Malgraŭ du liftoj estis plej ofte aldonaj ŝtuparoj. La centra halo estis akustika turmentejo. Gerrit aldonas: Ĉiu bruo centfoje revenis. Kaj de la suba halo ĉe la enirejo – kun ĝicetoj*

tiu kongreso estis emfaze partoprenigaj kaj malfermaj.

Mi trovis aparte helpa al la gemuta etoso la komunan manĝadon en universitata restoracio, por kiu necesis antaŭmendi kuponojn. Tie la kazino de la hazardaj renkontiĝoj intense spektaklis. Rezultis fenomene interesaj kaj absolute neniel antaŭvideblaj konversacioj, tre ofte pri ekstermovadaj temoj el la reala mondo. Mi ankaŭ ege ŝatis ĉi-foje la ekskursan tagon. Ne ofte oni havas okazon por pilgrimi al Bulonjo, aŭ por en kontrasta kvieto posttagmeze konatiĝi kun malnova urbo Wimereux havanta pitoreskan historion kaj geografion. Efektive okazis kelkaj fuŝoj tiutage, pro manko de kunordigo, sed fuŝis tie geamikoj, kiuj ofte eltenis la sekvojn de miaj fuŝoj en aliaj jaroj kaj mi iasence sentis min kvita. Mi tute ne povis kuspiĝi pri iliaj tute etaj misordigoj. Multego funkciis perfekte, en situacioj plenaj je eblecoj por paneo. Mi devas gratuli la LKK, la CO, la estraron kaj aliajn, kiuj kunagis por ebligi tiun preskaŭan perfektecon de kongreso samtempe jubilea kaj mejloŝtona.

Probal Dasgupta

kaj informbudoj ktp, ĉiu sono eĥiĝis tra la tuta konstruaĵo ĝis en la plej supra pinto – oka etaĝo. Kaj ĉiunivele estis ejoj por kunvenoj, por teatraĵoj, koncertoj ktp. Alain: kiel kutime estis multe da eroj samtempe, sed ĉi foje unue la ĉambroj estis malfacile troveblaj (se ne ŝanĝitaj, tiel ke oni ne plu sciis kie kelkaj okazis) kaj plie la eroj ne komenciĝis kaj finiĝis samtempe, do multfoje estis parte kovritaj finoj kaj komencoj, oni tiel malsukcesis havi kompletan eron. Aldone havi tri lokojn unu disde la alia (ne ĉio okazis en Lille Grand Palais) pligrandigis la problemon pri akurata alveno.

Ankaŭ ĝenis la disigo en 3 salonojn por la grandaj aranĝoj. Salono Hodler (uzata kiel tria granda salono, kie oni projekciis la spektaklojn prezentatajn en la ĉefa salono Zamenhof) ne estis taŭga por tiu celo.

La ejo mem ege maltaŭgis por renkontiĝoj. Kiel skribas Madzy: *Mi neniam ĉeestis kongreson, kie estis tiel malfacile trovi konatojn. Estis eĉ Nederlandano, kiun mi tute ne vidis, kvankam li certe ĉeestis.*

Kaj Renée: *Kiam mi diris, ke indus pendumi la arkitekton, iu germano respondis « Ĉu vi certas, ke tio ne jam okazis? »*

Plendoj venis ankaŭ pri iuj ekskursoj. Tre konfuze merkede en Bulonjo (ni serĉis niajn busojn...) kaj pri la libroservo (tre malalloga, malmulte da lumo, aŭtoroj plendis, ke oni ne proponas iliajn librojn, ktp).

Aparte gratulendas la UK eksteren, la riĉa kaj varia programo de UK

La UK estis bonege videbla en la urbo (afiŝoj, restoracioj, spektakloj, komunikado al gazetaro kaj televido), kion alte taksis plej multaj kongresanoj.

La malfermiĝo al lillanoj tre bone sukcesis, mi babilis surplace dum koncerto kun lillanoj sukcese, venis

amikino mia, eĉ ŝi restis ĝis la unua matene... kaj esperantiĝos, certe. Alia amuza esperantiĝo estas studento loĝanta en Lille, filo de novaj amikoj, komencantoj. Li akceptis veni unu horon, restis la tutan dimanĉon kaj venigis lillaninon hazarde renkontitan. Ili venis ĉiutage post sia laboro kaj sekvis kursojn... skribas Fabienne. Cetere la kursoj por malkovrantoj de la lingvo estis bone sekvataj.

Entute mi trovis la kongreson tre interesa, pro la multfacetaj kaj variaj ofertoj de la programo pli-malpli same skribas diversaj kongresanoj.

Diversaj eroj ricevis apartajn gratulojn:

- la nacia vespero estis tre ŝatata.
- tre bona la ideo de la placo kie ĉiam estas spektakloj kaj trinkejo
- tre riĉa Movada Foiro (sed daŭris tro mallonge)
- tre emocia prelego de Hori Jasuo pri la tragedio en Fukuŝima
- la ceremonio merkrede en Bulonjo-ĉe-Mar
- la reta disendo de la inaŭguro
- biero, produkto de porokaza biero, kun specialaj etiketoj
- prezentoj de libroj en ekstera librovendejo

Jasuo: *La parolado de Mark en la inaŭguro estis tre emocia. Lia parolado multe kuraĝigis la partoprenantojn. De mia edzino, kiu estis en alia salono, mi aŭdis, ke dume li venis al ŝia salono kaj salutis.*

Anna: *Vendrede posttagmeze mi vizitis la urbon. Mi iris al la ekspresa kurso de la franca gvidata de Sylvain, kiu estis bonega kaj efektive donis al mi kuraĝon paroleti en la vendejoj.*

Renée: *Miaj samklubanoj, kiuj ĉeestis la prezentojn de Hervé Gonin pri muzikinstrumentoj estis ravitaj. Same pri la sciencaj kafejoj, la ebleco prezenti pli mallonge sed same interese sciencajn faktojn.*

La UK estis belega, bonega. La homoj ĝenerale tre ĝuis ĝin kaj trovis ĝin tre bone organizita.

Konkludas Jasuo: *Sume tiu kongreso estis tre sukcesa. Mi dankas al francoj kaj prizorgantoj. La Kongreso restos en nia memoro longe.*

En la kulisoj de Internacia Arta Vespero, la vidpunkto de la organizanto

P luraj organizantoj kaj oftaj partoprenintoj de UK deziris ŝanĝi la kutiman Internacian Artan Vesperon dum UK en Lillo 2015. Ĉar mi volontule laboris en la arta skipo por la Lilla UK, oni petis min ellabori koncepton de konkurso kiu permesus selekton por ke la lasta vespero de la kongreso estu pli altnivela ol en la pasintaj jaroj. Prie, la arta skipo organizis Malkovrigan Artan Scenejon (MAS) dum la tuta semajno por doni al ĉiuj artistoj esprimeblecon antaŭ publiko.

La regularo de la konkurso estis proponita al la estraro de UEA kaj poste prezentita en la Dua Bulteno, informiloj kaj la retpaĝoj de UK Lillo, kie ankaŭ aperis ĉiuj rilataj dokumentoj (kriterioj, regularo kaj aliĝiloj).

Ĉar kelkaj kongresanoj kontestis la decidojn de la ĵurio, mi verkis tiun ĉi raporton por klarigi la evoluon de la konkurso en IAV.

La ĵurio konsistis el 8 ĵurianoj: Nanne Kalma (Nederlando), Arimantas Račkauskas (Litovio), Mireille Grosjean (Svislando), Anja Karkiainen (Finnlando), Barbara Pietrzak (Pollando), Jean-Claude Roget (Francio), Eliza Kehlet (Danio), Madzy Van der Kooij (Nederlando).

Mi petis pliajn ĵurianojn el diversaj pliaj landoj sed ili ne respondis.

Okaze de la selektado, jaŭdon posttagmeze la 30^{am} de julio, tiu ĵurio atentis plurajn punktojn dividitajn en du kategoriojn, kun voĉo kaj sen voĉo.

Por ambaŭ kategorioj estis preparitaj poento-tabeloj :

1) Kategorio « sen voĉo »

- Muziko kaj originaleco (20 poentoj)
- Muziktekniko (ĝusteco, takto, memorado, 20 poentoj)
- Interpretado/sentemeco (10 poentoj)
- Prezento kaj evoluado (10 poentoj)
- Arta kapableco (sukceskapablo 10 poentoj)

- Sceneja memfido kaj prezento-sinteno-konduco (10 poentoj)

- Personeco-karismo (emocio transdonita de la artisto, 10 poentoj)

2) Kategorio « kun voĉo »

Alimaniere prezentiĝis la poento-tabelo :

- Teksto-kvalito, originaleco, regado pri lingvo (20 poentoj)

- Voĉtekniko, voĉkvalito (elparolado, memorado, ĝusteco, takto (20 poentoj)

- La kvin ceteraj kriterioj similis.

Dum la selektado ĉiuj artistoj estis taksitaj je 90 poentoj. Tiele, ĉiu ĵuriano taksis la konkursantojn kaj indikis siajn kvin preferatajn, t. e. Ralph Glomp, Duopo Slezak, FLORante, Tatiana, Unkto kaj Arto.

Kvankam mi ne rajtas malsekretigi la diversajn notojn, mi honeste raportas kelkajn interŝanĝojn kun la ĵurianoj. Gravegis la esperanta esprimkapablo. Gravegis ke la artistoj mem sin prezentu por rilati kun la publiko kaj tiel pruvi ke ili regas la lingvon.

Antaŭ ilia eniro al la scenejo, apud ĉiuj artistoj mi konsilis « prezentu vin kaj vian muzikpecon » pluraj konsentis sed aliaj ne povis ĉar ili ne sufiĉe parolis Esperanton .

Tiujn punktojn atentis la ĵurianoj, kio klarigas kial kelkaj artistoj ne atingis la unuajn rangojn.

Dum IAV ĉiu el la kvin elektitaj

prezentiĝis sur scenejo dum kvaron-horo. Refoje la ĵurianoj donis poentojn laŭ la samaj kriterioj, al kio ni aldonis la preferon de la publiko je 10 % de la poentoj atribuitaj. En kulisoj ni enkomputiligis ĉiujn atribuitajn poentojn por fine anonci ke la premiitoj estas unue Duopo Slezak kaj due Ralph Glomp.

Miaj bedaŭroj

- Tuj post la prezentado jaŭdon posttagmeze estintus bone organizi sintezokunvenon kun la ĵurianoj por atentigi pri la ĉefaj kriterioj (muziko-kvalito, tekstoj kaj regado de la lingvo, dum la aliaj kriterioj sekundare reliefigu tiujn ĉefajn) kaj kune findecidi kiuj atingos la kvin unuajn lokojn.

- Indus simpligi la poento-tabelojn. Eble la ĵurianoj ne same komprenis la diversajn kriteriojn, kiuj fakte estis prezentitaj por kvazaŭ profesiaj ĵurianoj.

- Oni devintus sursceneje pli paroligi la finselektitajn kandidatojn.

- Ruĝa fadeno mankis en la prezento de IAV. Tempo mankis por ĝin prepari post selektado de la finaj konkursantoj.

Ni elprovis novan koncepton kaj ni komprenas ke tiu nova sistemo ne estis tuj perkeka kaj bezonas plibonigon.

Franjo
Reĝisorino de I.A.V.

Malkulise pri Internacia Arta Vespero, multaj miskomprenoj

Malfacilas ŝanĝi ion en tradiciiginta aranĝo. Pro tio, ke en pasintaj jaroj la nivelo de la Internaciaj Artaj Vesperoj sufiĉe malaltiĝis, estis decidite trovi solvon al tiu problemo. Tial estis starigita konkurso por selekti la plej bonajn grupojn, kiuj rajtu sin prezenti en IAV.

Al tiu konkurso necesis frue aliĝi kaj tion oni anoncis en la Dua Bulteno. Sed ŝajne oni ne legas ĝin. La limdato estis fine de junio, sed ankoraŭ dum la UK venis sinproponoj. *Mi ne komprenis entute kiel estas organizita la reprezentado de la lando dum la Internacia Arta Vespero*, skribas kubanino. Nu, ĝuste ne estis laŭ la principo pri reprezento de landoj, sed de ĝenerala nivelo de la prezento.

Alia miskompreno, la elekto. Ĉiuj artistoj havis la eblecon sin prezenti dum la semajno en la Malkovriga Arta Scenejo. Tiam estis tre bunta kolekto da diversformaj spektakloj kaj el tio ĵurio elektis la artistojn por IAV.

Konkursa aspekto ĉiam naskas frustruojn, por la artistoj, por la publiko. Sed ne la tuta vespero enkadriĝis en tiu konkurso. Vole-nevole, la organizantoj devis akcepti, ke ekster la konkurso envenu aliaj eroj. Tio certe ne estis klara al la publiko. Bonege estis, ke la elstara tutmonde fama pianisto Andrei Korobeinikov ludis en la komenco de la vespero. Sed post li ĉio aspektas tre pala !

Malpli bone estis, ke ekster la vera konkurso programo estis aliaj eroj, kiuj ne vere enkadriĝis en la tuto. La internacia koruso ne atingis la nivelon de iamaj jaroj kaj prezentis kanton kiu taŭgus por ĉefajra skolta kuniĝo, sed ne por IAV. Ĉina kantistino Eruda bele kantis, sed misproporcie havis eblecon longe prezenti sin, kio ne okazis por la kernaj eroj de la programo. La kunmeto de la programo iom refatrasigis la tuton.

Neniu dubo pri la fratoj Slezak, ili elstartas. Ni ĝuos reaŭdi ilin en la venonta jaro, ĉar ĝuste la premio estis i.a., ke ili havos propran koncerton venontjare

en Nitra. Kaj ĉiuj aliaj selektitoj estis bonaj. La celo atingi malpli amatorecan nivelon ol kutime estis plenumita.

Du specoj de reagoj

Ni aŭdis du specojn de reagoj. Pli bone estis antaŭe (bunte, pli simpatie, pli internacie). Pli bone estas nun (mallonge, bonkvalite). Kun kompreneble ĉiuj nuancoj de kontento kaj malkontento : *La vespero estis altkvalita sed ne tiel bunta kiel mi imagis kaj ĝenis min iomete la ĉeesto de nur kelkaj artistoj sed kun pluraj prezentadoj. Mi preferus laŭ la ĝisnuna maniero t.e. pli da artistoj kun malpli da prezentadoj. Mi komprenas, ke oni certe volis havi*

ludantojn el diversaj landoj. (Jasuo) Konsiderinde pli alta nivelo, kompare kun multaj antaŭaj IAV-oj. Kaj agrable mallonga. (Wera)

Estis certe senteble, ke la kvalito estas multe pli alta ol kutime. La programero por mi sentiĝis pli mallonga ol en aliaj jaroj, sed eble nur pro tio, ke mi tute ne enuis... (Usui)

Madzy : La nova koncepto por IAV laŭ mi estis tre bona kaj ne nur, ĉar mi estis unu el la ĵurianoj (tio cetere al mi tre plaĉis). Ofte tiaj vesperoj daŭradis kaj daŭradis, ĉar ankaŭ tiuj, kiuj ne tre bone kantis, ludis aŭ dancis, restis sur la scenejo. Do, tre bona ideo, mi esperas, ke ĝi sekvontjare estos sama.

Eliza : mi aplaŭdas la eksperimente-

altnivelan programon, sed komparante kun la internacia programo de la ILEI-konferenco en Ostendo, kiun mi partoprenis antaŭ UK, mi preferis tiun, ĉar ĝi estis malpli altnivela sed pli varma kaj ĉarma. Fakte mi estis ĉiam surprizita dum la artaj vesperoj pri la abundo de talentaj homoj kiuj sin prezentas al ni. (Ileana)

Ĉiuj ludantoj estis mirindaj, precipe tiuj du junuloj, precipe tiu pianisto, surprizis min. Mi tre ĝuis la programon, sed IAV ne estis tiel internacia kaj tro profesia. Mi pli ŝatus vidi amatorajn

mon. Ĉu tiu eksperimento estis sukcesa ? Nu, tiel-tiel. Eniris en la programon iuj, kiuj laŭ mi ne havis la necesan nivelon, kompanse elfalis ekz. Aleksander, kiu bandoneonludante havas tre altan nivelon. Ĉu oni estonte tiel kunmetu la programon por IAV ? Ĉijare estis granda fasko, el kiu eblis elekti. Sed se oni en iu posta jaro ne havos tiom da elekteblecoj ? Estus bedaŭrinde reveni al la tre malalta nivelo de iuj tre forgesendaj vesperoj.

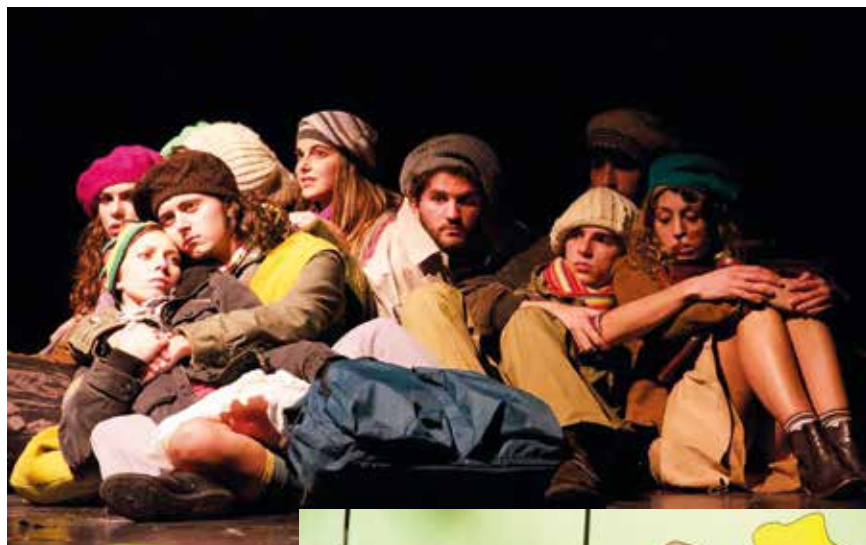
CNM

Pri teatro

Por la 100^a UK ni klopodis prezenti riĉan teatran programon. Tio havis tiom grandan sukceson, ke ne ĉiuj, kiuj deziris spekti teatraĵon, povis tion fari. En 13 okazoj estis prezentoj de entute 6 malsamaj teatraj spektakloj, sed tute mankis taŭgaj ejoj por prezenti teatraĵon. Estis problemoj pri la grandeco de salonoj. Homoj frustriĝis, ke ili ne sukcesis eniri salonon. Tamen la organizantoj sekvis la postulojn de aktoroj, kiuj volis ludi en malgranda, intima salono, kiu pli taŭgis por la speco de teatraĵo prezentota. Jen kelkaj impresoj de spektantoj.

Ursula - la krio de infano kontraŭ militoj

La teatraĵo prezentas aŭtentan vivsorton de germanino Ursula. Dum la 2^a mondmilito ŝi estis kiel senkonscia bela blonda infano aligita al la nazia rasprotekta programo nomata *Lebensborn* (vivofonto), kies celo estis “bredado” de “superhomoj”. Malgosia Komarnicka en la rolo de Ursula prezentas militajn travivaĵojn de tiu berlina infano, sed ankaŭ prezentas kontraŭstaran flankon de la barbara plano, nome la tragikan sorton de infanoj de Varsovio interalie tiun de Ludoviko Zamenhof, la nepo de la kreinto de Esperanto, pelita en la geton. Aŭtoris la teatraĵon Roman Dobrzyński, adapte el lia libro “Bona Espero : idealo kaj realo”.

Tiu teatraĵo rikoltis multajn laŭdojn. Ĝi estis prezentita en ĉeesto de la protagonistoj, kio igis la tuton ankoraŭ pli emociplena. *La prezentmaniero estas sobra kaj konvinka, sed estus dezirinde, ke la teamo havu helpon de teknikisto (lumigisto), kiu subtenus la prezentadon per akordigita lumigado. Por tiu ĉi prezentaĵo la ĉambro « Berthelot » estis tute netaŭga, ne nur pro sia malvasteco. La homamasigo antaŭ la salono dufoje trioblis la disponeblajn lokojn. Tial necesis tria prezento en la taŭga scenejo « Lapenna » (Wera). Bonega temo, kuraĝa entreprenado prezenti preskaŭ sola la tuton (Gerrit), bonega spektaklo pri mirinda virino (Madzy). Mi ĉeestis la unuan prezenton kaj kompatis la aktorinon, ĉar bruis en la kulisoj sed ŝi majstre provis adaptiĝi kaj koncentriĝi (Renée). Mi legis la libron, volis spekti nepre la teatraĵon. Estis pli ol mi esperis, bonegege, eĉ moderna dank' al la krommuntaĵo de bildoj kaj muziko ! Mi esperas revidi ĝin ! (Fabienne)*

Feliĉas ĉiuj

La problemoj de migrantoj aktualas. Sed kiu estas la vidpunkto de la migrantoj ? Kiom “nia” oni povas deklari la landon de ni loĝatan, kial ni rajtas nin nomi mondcivitanoj se tiu mondo ne estas

egale alirebla por ĉiuj ?

Tial estis imagita ficcia komunumo de migrantoj, kun propraj ritoj, dancoj, vestoj, gestado kaj ankaŭ lingvo por doni tutmondan karakteron al tiu komunumo, kiel lingvo estis elektita Esperanto. La migrantoj parolas Esperanton kaj la italoj la italan.

La spektaklo rakontas migradon de la patrolando ĝis la alveno en Italujo, kun esperoj, seniluziigoj kaj humiligoj. La samaj aktoroj rolas kiel gastigantoj kaj gastigatoj, kun daŭra interŝanĝo de roloj, lingvoj kaj perspektivoj. Okazas renkontoj kaj kunpuŝoj, maloftaj interkonsentoj, multaj miskomprenoj.

La Kolektivon Kontraŭkanto reĝisoras Clara Sancricca. La spektaklo debutis en 2011 kaj ekde tiam estas prezentita en lernejoj, teatroj kaj universitatoj.

Multaj ŝatis la spektaklon, pro la aktualeco de la temo kaj pro la profesieco de la enscenigo kaj de la aktoroj. Tamen aliaj plendis ke ĝi ne estas facile sekvebla, pro la malbona aŭdeblo, la ne ĉiam klara prononco kaj pro la lingvo-mikso. *La temo kaj verko kaj la aktorado plaĉis*

al mi. Sed mankis io por ke ĝi estu tute bona : la kvanto de frazoj en la itala (kun projekciitaj tradukoj) estis troa, mi devis senĉese levi la kapon por legadi... kaj la esperantaj partoj ne ĉiam estis sufiĉe bone prononcataj (mi estis en la lasta vico kaj ne ĉion bone audis) kaj ĝenis, por la kompreno, la multaj antaŭnomoj en formo de prepozicioj, kiuj konfuŝigis la tekston (JM Cash).

Inteligenta kaj bela surscenigado de tikla problemo. Jen sukcesa ekzemplo de alproprigo de la esprimkapablo de nia lingvo fare de «palvizaĝuloj». Aldonendas la perfekta kunrolado de la junaj ludemaj aktoroj. Bona ekzemplo de ebla prezento de teatraĵo al alilingva publiko (Edmond L.).

Interesa spektaklo pri arde aktuala temo. Realigita fare de juna trupo kun neordinaraj ideoj de « fremdigo »: inventita popolo kun elpensitaj kutimoj kaj « ekzotika » lingvo (Esperanto). Plaĉis ankaŭ la uzo de « ŝildoj » por rigidige karakterizi la « malbonulojn ». Malpli bone la ne sufiĉe klara neceso de fuĝo de la « fuĝuloj » kaj la tro akra partiece kontraŭ la gastigantoj (kiuj fakte ankaŭ havas siajn problemojn). Iom pli ekvilibra prezento de la perspektivoj povus akriĝi la konflikton kaj altigi la dramecan valoron. Sume, nepre prezentinda kaj subteninda entrepreneno ! (Wera)

Feliĉas ĉiuj estas bonega teatraĵo tre originala. Precipe mi admiras la mirindan uzadon de la “maskoj”. Kaj la grupo kiu prezentis klason estis por mi tiel tipe Itala, ke tuj mi min sentis reenmetita en la pasintecon, kiam kun lerneĵanoj el Nederlando ni vizitis klason en Romo. Bonege farite! (Gerrit) Feliĉas ĉiuj estis mia plej ŝatata spektaklo kaj programero. La rakonto estis vere interesa, ĉar ĝi foje montras la vidpunkton de la migrantoj mem. Ni tro aŭdas pri la problemo de la amasmigrado, sed ni neniam demandas nin kiel la migrantoj vidas kaj travivas tiun saman problemon. Mirinde estis, ke tiu ĉi serioza problemo iĝis ege amuza kaj la italaj prijuĝoj estas bonege ilustritaj kaj primokitaj ! La aktoroj estas bonegaj kaj la tuta spektaklo originala kaj neordinara, ĉefe la ideo de la paneloj por la itala parto. Bonŝance, estis la tekstoj, se ne, oni tute ne povintus kompreni la plej amuzajn partojn kaj la primokon de la italaj prijuĝoj... (junulino) Mi estas ankoraŭ entuziasma ! Jes, la lingvorego estis ne tute kontentiga, jes, la teatra salono ne estis perfekta, jes, la teknika flanko estas plibonigebla. Sed finfine denove plurpersona teatraĵo kun terurege aktuala temo prezentita de engaĝitaj aktoroj, kiuj esence prononcis Esperanton pli bone ol iuj aliaj “esperantistaj” aktoroj! La stilo estis nuntempa, senpolva (Eliza).

Duonserioza lekcio pri Dante kaj Francio

En la 750-a datreveno de la naskiĝo de Dante Alighieri, Giuliano Turone proponis movoplenan kaj eferveskan monologon, kie la rilato malkvieta kaj multforma inter Francio kaj la pleja itala poeto fariĝas konduka fadeno al prezentaĵo riĉa je surprizaj kaj ofte superrealaj deflankiĝoj.

Giuliano Turone estas itala juristo, teatraro kaj granda amanto de Dante Alighieri.

Ĉu teatraĵo prelego ĉu prelegeca teatraĵo ? Apenaŭ estis kritikoj pri tiu prezento.

Plej plaĉis al mi la leciono pri Dante, kiu, kvankam monologo, estis tre agrable ludata kaj plena je humuro. Mi ne scias, ĉu mi lernis multe pri Dante, sed poste mi memoras nur la humuron kaj bonegan aktoradon... (Jeanne-Marie). Laŭ mia observo kiel leginto de la Dia Komedio la ŝercado pri Dante estis la plej inteligenta kaj amuza prezento (Edgar). Verva kaj interesa; certe ĉeestinda (Geoffrey). Estis tre bona kaj informiva leciono. Vere plaĉis al mi lia prezentmaniero. Li altiris la atenton de la homoj kaj samtempe vere gajigis ilin (Ina). BONEGA! Ĝi meritis pli grandan ĉambron aŭ salonon, ne ĉiuj sukcesis eniri kaj spekti (Eliza). Lia ludmaniero estas certe tia, ke ne ĉiu ĉeestanto komprenas la seriozecon, sed ni ĝuu lin, dum li akceptas prezenti siajn subtilaĵojn (Edvige).

La Viro-Semo

En 1852, Napoleono Bonaparto organizas sian propran ŝtatrenverson kaj fariĝas imperiestro. Tiucele, liaj armeoj sovaĝe punas la respublikanojn kiuj ribelas. En provenca vilaĝo kiu fervore luktis, restas nur virinoj kiuj devas plenumi ĉiujn taskojn kaj pluvi dum du jaroj, solaj kun timo, ĉagreno, fizika manko de viro sed ankaŭ kuraĝo kaj espero ke baldaŭ venos viro. Kaj jen, tio okazas... Ĉu la ĵuro pri kiu ili interkonsentis fariĝos la plej bona ideo ? Duvoĉa teatraĵo de Violette Ailhaud.

Tradukita de Daniel Moirand.

La esperanta versio premieris en la UK, ludita de «La Cikadoj», esperanta sekcio de la franca teatra kompanio «Les Cothurnes» el Aix-en-Provence.

La aktorinoj prezentis la teatraĵon 4-foje, sed tio ne sufiĉis por ke ĉiuj interesiĝantoj ĉeestu. *Estis tiom da spektantoj, ke ni devis reiri kaj atendi 45 ĝis 60 minutojn en la vico* (Alain).

Ofta plendo la ne-taŭgeco de la salono. Aliflanke oni devas admiri la aktorinojn kiuj sukcesas ludi en tiaj kondiĉoj.

Iom malfacile kompreni, sed du virinoj tre lerte ludis en tiu malgranda salono kun nur tablo kaj seĝoj. Mi ĝuis la teatraĵon multe (Jasuo). *Serioza temo, kiu povus esti emociiga, sed la monologa formo - eĉ ludita de du aktorinoj -, ne helpis. Krome, la formo de la salono, sen scenejo, sen obskuro, malhelpis ke oni sentu sin mergita de la rakonto* (Ina). *Mi ege aprecis la intensan kapablon esprimi ĉion per trafa lingvo kaj esprimiva gestaro* (Henriette). *Bonega dramo, bele adaptita, tre interesa intrigo* (Geoffrey). *Bona kaj eterna temo traktita emocie* (Renée).

Ĉagrenegoj

Gabrielo certiĝas ke ŝia edzo ŝin kokras. Sed Karolino tion ne povas kredi ! Ĉu eblas ? Certe tio ne estas ordinara afero. Nun indas ĉion priserĉi, devas ekzisti indikilo...

«Ĉagrenegoj» estas adapto de franca teatraĵo de Courteline *Gros chagrins*,

kiun pretigis la trupo Kvak. Unuafoje Kvak prezentis teatraĵon ekskluzive kun profesiaj aktoroj.

Plej miksitajn reagojn ni ricevis pri tiu spektaklo.

Pri la enhavo, nu, ĉu kompreni ĝin kiel kvazaŭ seriozan aferon, ĉu kiel parodion de tiaj senenhavaj komedioj ? Adapti 7-minutan komedieton al preskaŭ tuthora spektaklo postulis certe lertecon.

Al kelkaj plaĉis. *Mi vidis la spektaklon Ĉagrenegoj, kiun mi trovis amuza* (Ernst). *Kiel teatraĵon ni vidis nur «Ĉagrenegoj» kaj ĝi plaĉis al ni* (Rafi). *Ne gravis la temo, sed admireblis la ludkapablo de la geaktoroj ! Kaj ĉar mi ne malamas absurdaĵojn...* Komento de viro : *plaĉis al mi la aktorinoj !* (Edmond L.)

Interesa, se oni pretas kompreni ĝin kiel satiran persiflaĵon (permesu la

dio sen tre profunda mesaĝo al mi (Martin). *«Ĉagrenegoj» estis - almenaŭ por mi - de la komenco kaj komplete ĉagrenego. Tiu pleno je kliŝoj ludanta en etoso de la 50^{aj} jaroj estis apenaŭ eltenebla. Mi bedaŭras nur, ke iu eluzis tiom da energio por traduki tiun laŭ mi ne indan tekston. Ni bezonas multajn bone ludeblajn teatraĵojn, sed ne tiun (Ina). Mi bedaŭrinde sukcesis spekti nur «Ĉagrenegoj». Mi ne vere ŝatis la enhavon mem, laŭ mi ne interesan kaj do bedaŭras, ke por tia malplenaĵo oni misuzis la realan talenton de la aktorinoj (MT).*

Antaŭ 100 jaroj la farso probable ridigis la publikon pri la senenhava vivo de nenionfarantaj burĝaj edzinoj. Sed modernigita, transmitita en nian tempon, ĝi fariĝas plene sensenca. Kvankam profesiece prezentita ĝi

neologismoj) de komedioj. Aliflanke al ĝi tute mankis enhavo, sed tio- laŭ mi estis la satira metodo (Edgar). *Ne tiom amuza, kiom oni supozintus. Kulpas pli la dramo mem ol la aktorado* (Geoffrey). *Laŭdiraj profesiuloj, kiuj ludis amatorece. Tro da krioj kaj ridegoj, laŭtigataj de laŭparoliloj. Ofte revenis la franca akĉento. Eksmoda temo. Mi nek ridis nek interesiĝis* (Renée). *Absoluta perdo de la tempo ! Stulta, frenzeta, histeria, eĉ problemoj por kompreni la vortojn - absurdaĵo !* (Edvige) *Ĉagrenegoj, kvankam bone aktorita, ne forte kaptis min. Ĝi estis leĝera kome-*

tamen restas pufigita nenio. En meze granda teatro ĝi malgraŭ ĉio eble povus distri enuintan publikon, sed en la plej prestiĝa salono Zamenhof, kvazaŭ pinta kulturaĵo de la 100^a UK, ĝi tuŝis min iom embarase (Wera).

La Vermeto

Ĉarma prezentaĵo pri raŭpo, kiu transformiĝas al papilio, unue pantomime, poste kun teksto. Evidente jam ofte prezentita – la infanoj parte jam junul(in)as. *Aminde distraĵeto.* (Wera)

Claude Nourmont

Prelegvojaĝo

Turneo 2015 de Zhang Fude, sinteza raporto

Antaŭ ol prelegvojaĝi en Germanio kaj partopreni UKon en Lille kaj Ekumenan Kongreson en Strasburgo, Zhang Fude el Ĉinio vizitis en Francio 14 klubojn aŭ aranĝojn de la 29^a de majo ĝis la 4^a de julio. Li ĉefe prezentis historion de sia kristana familio dum la japana okupado kaj sub la komunisma reĝimo, kion ilustris belaj familiaj fotoj. La dua temo rilatis al lia sperto dum la tiel nomata Kultura Revolucio, kiu devigis lin labori kiel kamparano dum tri jaroj. Fude ankaŭ prezentis fotojn pri sia urbo Lanzhou.

Videble, pluraj kluboj travivis malfacilaĵojn por interpretadi la tekstojn kiujn laŭte legis Fude. Aliaj bedaŭris, ke li ne klare kaj kelkfoje tute ne, respondis demandojn. Tiuj kluboj metas la demandon « ĉu estis mis/nekompreno aŭ ia hezito por respondi? ».

Tamen la temoj plaĉis. Estis pluraj demandoj de la ĉeestantoj kaj pli ol kutime aperis gazetaj raportoj, eĉ venis tri ĵurnalistoj en Romans. Aperis artikoloj en Périgord (Sud-Ouest kaj Dordogne Libre), en Châteauroux, en Calvados (Ouest-France), Romans (Dauphiné Libéré), Lannion (Le Télégramme) kaj en Vendée (Ouest-France).

Proksimume 220 homoj ĉeestis la prelegojn de Fude, plej ofte esperantistoj kaj kvar klasoj de bazlernejoj en Périgord.

Fude sentis sin komforta en la privataj rilatoj kaj dum la vizitoj en lernejoj (en klasoj kun Claude Labetaa). Multaj kluboj laŭdas lian afablecon, kiel resumas Maryvonne Houviez el Châteauroux. « Afabla kaj diskreta viro ĉiam preta por helpi » kaj Bruno Masala « La restado ĉe ni estis tre agrabla. La geinfanoj tuj akceptis lin kaj amis lin, kiel bonhumoran kaj pacan avon ». En Lannion, homoj jam antaŭvidas vojaĝon al Ĉinio. En la Abatejo de Bricquebec, dum Ĝenerala Asembleo de la normandanoj,

Fude renkontis Zef Jegard, kiun li gastigis en Ĉinio en 2001 kiam Zef bicikladis de Pakistano ĝis Vladivostoko. Prelege, bicikle, Esperanto tre utilas por transiri la limojn.

Yves NICOLAS

Amiko foriris

« FORPISIS GENI »

Ku n doloro ni eksciis pri la forpaso de Eugène WERMELINGER, la 11an de aŭgusto 2015. Li estis aktiva esperantisto, gvidis kursojn kaj eĉ kreis sian propran metodon. Li partoprenis en la Esperanto-movado kaj prelegis okaze de staĝoj kaj kongresoj. Samtempe li estis tre valora amiko, kiu kapablis kompreni la homojn kaj transdonis utilajn konsilojn per ret-paĝoj. Li estis gastigema kaj bonhumora, ŝatis ludi per la lingvoj, per la vortoj por iel kontentigi ĉiujn.

Li loĝis kaj laboris en Sud-Alzaco dum 40 jaroj kiel estro en nutraĵo-industrio. Li fondis la « Internacian Centron de Esploro kaj Dokumentado pri Vivantaj Nutraĵoj » (CIRDAV).

Li verkis du librojn, *Rakontoj de eta Alzacano*, tre ĉarmaj rakontoj, kaj *Solvoj por bona vivo*, kompilaĵo de 26 « Geniaj Leteroj ».

Li naskiĝis en Colmar en 1941 kaj emeritiĝis en la naskiĝvilaĝeto de sia edzino en Burgonjo.

Li estis eĉ amiko de la eks-prezidento de Aŭstrio Franz Jonas, ankaŭ esperantisto.

Roberto KUENY, de Mulhouse-Esperanto

Un nouveau projet Grundtvig arrive à son terme

Du local au mondial, les nouveaux défis du bénévolat

Les différentes organisations partenaires viennent de différents pays européens (Pologne, Écosse, Italie, France, Lituanie).

Le partenariat a été axé sur la gestion des associations à but non lucratif et ONG, la planification stratégique et le développement organisationnel, avec un accent particulier sur l'activité locale – qui conduit souvent à un niveau d'activité internationale. Les barrières linguistiques ont été surmontées grâce au choix de

l'espéranto comme principale langue de travail du projet, également maîtrisée par tous les représentants impliqués dans le projet.

Grâce au partage et à la professionnalisation, les organisations concernées, actives au niveau local, ont partagé les meilleures pratiques dans un contexte positif, constructif et européen.

Le travail a été centré sur six rencontres transnationales, chacune d'entre elles ayant porté sur un domaine d'intérêt spécifique pour les associations, avec un

accent particulier sur l'activité locale. Les objectifs visés par le projet ont été

Raporto el Ostendo

ILEI-konferenco

Bonŝancaj estis la homoj kiuj aliĝis al la 48-a ILEI Konferenco en Ostendo de la 17^a ĝis la 25^a de julio 2015. Belega vetero atendis nin, tre komforta junulargastejo ebligis al ni bone ripozi kaj bone labori, varma akcepto de la LKK-anoj kaj de la urbo plaĉis al ni kaj buntega programo ĉiutage devigis nin elekti iun programeron kvankam alia ero samtempe okazanta estis tre alloga.

Pli ol 150 homoj vojaĝis al Ostendo el 34 landoj el 4 kontinentoj.

La Interkona Frandvespero ebligis al ni gustumi tre diversajn tipajn manĝaĵojn kunportitajn de la partoprenantoj. Oni ricevis klarigojn pri ili kaj tiel ni jam interkonatiĝis kun homoj el tre diversaj landoj...

Iu grava manko laŭ mi estas ke preskaŭ neniuj kunportis trinkaĵojn, estis malfacile tosti sen vino ! Ĉu nur franca bedaŭro ? Samtempe neniuj ebriiĝis kaj ek al la laboro la sekvantan tagon sen kapdoloro.

Instruistan trejnseminaron partoprenis pluraj el ni kaj debatoj estis viglaj kaj espereble fruktodonaj. Ĉefe intervenis Mirejo Grosjean, Katalin Kováts, Zsófia Kóródy, Duncan Charters, Elisabeth

Le Dru, Radojica Petrović, Monika Molnar.

Granda sukceso estis la Lingva Festivalo. Dum horoj trideko da lingvoj estis prezentitaj kaj pli kaj pli homoj konscias pri unueco kaj diverseco !

La temo de la Simpozio estis Lingva justeco kaj paco, kiuj defioj por la nuna mondo ? Ĝi ekis per la ĉefprelego de D-ro Réginald Moreels, belga kuracisto kun kirurgia specialiĝo, membro de la internacia, neŭtrala medicina helporganizo *Kuracistoj sen Limoj*. Li entreprenis plurajn diplomatajn misiojn al landoj en milito kaj al teritorioj trafitaj de naturaj katastrofoj. Lia agado montras klare, ke li volas kontribui al la kreo kaj konservado de paco ĉie ajn en la mondo kaj doni al homoj homan vivon. Sekvis prelegoj de famaj esperantistoj laŭ diversaj aspektoj de la temo kaj ege plaĉis al mi la prelegoj de D-ro A.Giridhar Rao pri la falsa promeso de la angla en Barato kaj lia forta instigo al propono de rimedoj per uzado de lingvo de solidareco, tio estas Esperanto. Same la demando de Huang Yinbao-Trezoro « Ĉu Esperanto havas ŝancon en Ĉinio ? » Dum la ĉina lingvo fariĝos komunika lingvo ene de la lando, ĝi

ne povos ludi rolon por dialogi kun la mondo. Tre diversaj lingvoj kreskas en Ĉinio, radio elsendas en pli ol 75 lingvoj, inter ili Esperanto. Ni devas aŭskulti ĝin, reagi, sendi mesaĝojn... tiel helpi al ĝia disvastigo.

Ne mankis agrablaj vesperoj, prezentado de la filmo de germana kuracisto kun subtitoloj en Esperanto, Eŭropa vespero, internacia vespero, bankedo kaj balo kun lokaj muzikistoj, adiaŭa vespero kunkantante kun Mikaelo Bronŝtein.

Nova estraro estis elektita, daŭre prezidato Mirejo Grosjean, iĝis sekretario Emile Malanda Nianga el Sud Afriko, daŭre William Harris (Vilĉjo) zorgos pri financoj kaj kvar membroj el diversaj kontinentoj Radojica Petrović, Elena Nadikova, Ivan Colling kaj Prof. d-rino Xiaofeng Gong, (Arko).

Varmajn dankojn al la diversaj organizantoj.

Monika

*Se vi deziras aboni al la Revuo, ĝi kostas 24 € kaj zorgas pri tio Esperanto-France, se vi deziras subteni ILEI asocion vi povas membriĝi tiel vi pagos 20,50 € kaj vi ricevos la revuon, peras « monique.arnaud@aliceadsl.fr »

atteints grâce à l'organisation de ces six réunions transnationales. Chacune d'entre elles s'articulait autour d'un élément spécifique dans le domaine de la gestion :

- Réunion de démarrage et 1er Séminaire de formation (Trieste, Italie, Octobre 2013) avec comme thème les TIC, les réseaux sociaux et les outils internet – souvent un point faible pour les personnes défavorisées ou âgées ;
 - 2ème Séminaire de formation (Toulouse-Auzeville, France, Février 2014) sur le travail en équipe, les équipes interculturelles, la gestion des bénévoles, essentiels pour les associations à but non lucratif. Notions d'organisation de spectacles et techniques du son ;
 - 3ème Séminaire de formation (Pitlochry, en Écosse, Juin 2014) sur la gestion des finances, la collecte de fonds et la recherche de subventions (souvent un point faible pour les associations à but non lucratif gérées par des bénévoles) ;
 - 4ème Séminaire de formation (Visaginas, Lituanie, Août 2014) avec comme sujet l'organisation d'activités pour les organisations locales et l'organisation d'un festival local ;
 - 5ème Séminaire de formation (Białystok, Pologne, Décembre 2014) sur la coopération avec les autorités locales et les établissements d'enseignement (les écoles, les universités etc.).
 - 6ème Séminaire de formation (Vercelli, Italie, Mars 2015) sur la gestion de soi-même, la maîtrise individuelle (gestion du temps et du stress, motivation, prise de décisions, résolution de problèmes) ;
 - Réunion bilatérale entre Białostockie Towarzystwo Esperantystów et Scottish Esperanto Association (Helensburgh, en Écosse, Juin 2015)
 - Réunion bilatérale entre l'Association Espéranto d'Écosse et Visagino Tarptautinės Esperanto Kalbos Klubas Espero (Visaginas, Lituanie, Juin 2015)
 - Réunion de coordination finale et activité de diffusion (Lille, Juillet 2015)
- À chaque réunion, toutes les organisations ont partagé leurs expériences et des formateurs expérimentés ont été invités pour les séminaires spécifiques. Cela a

contribué à fournir un ensemble commun de compétences pour les bénévoles et a créé un échange positif d'expériences dans une dimension de coopération internationale, tant au niveau local qu'au niveau international.

LES RESULTATS

- Un vade-mecum a été produit pour diffuser efficacement les activités accomplies avec succès par les associations/ONG locales. Ce vade-mecum a été rédigé en espéranto et traduit dans les différentes langues nationales. Il est disponible au format brochure papier et en PDF imprimable. Il recueille rapports, photos, sur les meilleures pratiques provenant des activités du projet (<http://aktivu.enkidu.coop/fr/aktivu/brosuro-de-la-projekto>).
- Site web - Du local au mondial. Le site du projet multilingue fonctionne à la fois comme canal de diffusion principal et comme boîte à outils de formation web. Il recueille présentations, photos, vidéos et matériel provenant des séminaires de formation réalisés durant le projet. Cela contribue de manière significative à la durabilité du projet après sa clôture, tant au niveau local qu'au niveau international (<http://aktivu.enkidu.coop/fr>).
- **Présentation publique à grande échelle des résultats du projet.** Le Partenariat a présenté le projet Grundtvig et ses résultats de manière significative à un large public (environ 2700 personnes venant de 80 pays des 5 continents) à plusieurs reprises au cours du 100ème Congrès mondial d'espéranto (Lille, FR, 25/07-31/07/15) avec le 25-07 la tenue d'un stand à la «Movada Foiro» (Foire des associations d'espéranto) du congrès mondial d'espéranto pour la diffusion du projet avec présentation du Vade-Mecum, une présentation publique détaillée du projet dans le cadre du «Kleriga lundo» (lundi d'études) du congrès mondial d'espéranto (plusieurs interventions, projections de documents et vidéos, réponses aux questions soulevées par le public). Le 30-07 l'organisation et la présentation d'un spectacle de Sepa &

Asorti, partenaires lituaniens du projet (concert dans le cadre du projet intégré au programme du congrès mondial d'espéranto).

Les mobilités transnationales et les six séminaires de formation prévus pendant la durée de vie du projet ont été des outils très puissants pour améliorer les compétences des participants et pour la promotion de la compréhension interculturelle. Tous les séminaires de formation ont souligné l'importance de la notion de citoyenneté européenne active à travers le volontariat, avec un accent particulier sur l'action au niveau local.

En outre, les visites d'étude bilatérales ont contribué à renforcer la coopération internationale entre les partenaires intéressés par un sujet particulier.

Le projet a contribué à accroître les connaissances et la compréhension mutuelle entre les bénévoles qui partagent les mêmes idées, activement engagés dans leurs associations au niveau européen.

La participation à ce projet a donné à l'association des idées pour de futures activités et la participation à d'autres projets européens. L'association EUOKKA envisage après la clôture définitive de ce projet de participer à un nouveau partenariat dans le cadre d'Erasmus+ - qui est, dans une large mesure, une activité issue des résultats de ce Partenariat Grundtvig.

(d'après le rapport final du projet Elloke Tutmonden)

Programme d'éducation et de formation tout au long de la vie

Monda Pufestivalo 2015 en la urbo Higashikagawa

La Pupekspozicio estas evento ĉiujare organizata de la Komitato por la Monda Pufestivalo (<http://world-doll-festival.org>) kaj okazanta en malnova, tradicia domo nuntempe uzata kiel kulturcentro. Ĉi-jare ĝi kalkulis je la aŭspicio de la Ambasadro de Francio en Japanio, la Japano-Franca Instituto, Universala Esperanto-Asocio kaj Espéranto-France.

Kun la mirinda nombro de 15 000 vizitantoj finiĝis la 5a Monda Pufestivalo en la urbo Higashikagawa loĝata de 32 000 personoj. Al tiu sukceso kontribuis 15 mencioj en la japanaj amaskomunikiloj kaj pliaj informoj en ĵurnaloj, TV kaj radio eksterlande.

La pupkolekto nun sumiĝas je 1 390 pupoj vestantaj tradiciajn kostumojn el 70 landoj kaj ĝi estas farita danke al la tutmonda Esperantistaro. Inter la francaj pupoj troviĝas ekzemploj mane faritaj el diversaj regionoj de la lando : porcelanaj pupoj, riĉa kolekto de provencaj statuetoj, pupoj portantaj tradiciajn robojn de diversaj regionoj kaj eĉ pupoj pri reĝinoj.

Marie-Antoinette kaj Anna de Bretonio, plejparte donacitaj de gesinjoroj Lafargue el Parizo. Plie, estas donacita trideko da pupoj el 15 landoj, kiel Hispanio, Italio, Peruo ktp.

La gastoj estis bonvenigataj en la ĉefsalono per bildo de Catherine Deneuve farita de amatora pentristo kaj afiŝoj pri diversaj francaj regionoj. La pupoj estis montrataj en budoj tra la urbo kaj ĉie estis fotoj kaj informoj pri la Mondaj Kulturaj Heredaĵoj listigitaj de UNESKO en la 70 landoj partoprenantaj la Festivalon.

Speciala gasto estis la franca kantisto JoMo el Tuluzo, kiu ĉiutage koncertis kaj dancigis la ĉeestantarojn, i.a. la vic-urbestrinon. Li estas menciita en la Guinness-Libro pri Rekordoj pro kantado en 22 lingvoj en la jaro 2000. La kulturan programon kompletigis dancoj fare de lokaj grupoj : flamenko,

havajaj, ventra kaj folkloraj dancoj. Virina grupo, krome, rakontis fabelojn al infanoj kaj ventroparoladis. Plie, 40 budoj ofertis ampleksan menuon de internaciaj pladoj.

La enketiloj montras, ke 2/3 el la vizitantoj estis virinoj ; 60.1% estis pli ol 50-jaraj ; 53.4% konsideris ĝin ege bona kaj 46% bona. Ankaŭ infanoj povis lerni pri la mondo kaj kulturaj diferencoj ! Estis speciala danko al la volontuloj. Ili esprimis, ke ili volus estonte vidi pupojn el Nordameriko, Anglio, Japanio, Rusio, Germanio ktp kaj pupojn pri historiaj homoj.

(laŭ raporto de Etsuo Miyoshi, prezidanto)

Muzike

Kajto Flugas

Jam la sepa KD de la duopo Kajto, unu el la plej malnovaj grupoj en la katalogo de Vinilkosmo. Ilia debuto datiĝas jam de 1989, sed ili ankoraŭ same energias kaj inventemas.

“Kajto Flugas” estis prezentita unufoje dum UK en Lille en julio 2015, kun 14 novaj kantoj el 15, kun versio de “Mi memoras”, vera klasikaĵo, aldonita por altgrade spici ĉion.

La KD-albumo disponeblas en la reta diskoservo de Vinilkosmo kaj la bita albumo disponeblas elŝute (MP3 kaj ogg).

(laŭ la blogo de Vinilkosmo, www.vinilkosmo-mp3.com/eo/blogo.html)

Bhaktapur (Nepalo), 8 monatojn post la tertremo

Bhaktapur Darbar Square estas unu el la mondheredaĵoj de UNESKO en Nepalo. Ĝi havis damaĝon pro la tertremo ĉi-aprile kaj perdis sian belecon. Ĝi estas loko, kiu situas en la plej malgranda distrikto de Nepalo, nome Bhaktapur. Tiu ĉi distrikto situas 13 km oriente de Katmanduo. Bhaktapur Darbar Square estas plej ŝatata vidindaĵo en la Valo de Katmanduo. Tiu ĉi placo estis severe damaĝita pro la tertremo en la jaro 1934, sed oni tre bone revivigis ĝin. En la 25a de aprilo 2015 ĝi perdis multajn konstruaĵojn. Grava templo de Bhaktapur-placo perdis sian tegmenton kaj alia belega pagodstila templo ne plu staras, ĝi tute detruigis. Feliĉe unu alta pagodstila

Pagodstila templo, kiu altiras la atenton de la homoj, proksimigas turistojn al ĝi. Feliĉe ĝi ne havis grandan vundon dum la

tertremo. Nur en la supra parto ĝi estas iomete difektita. Flanke de la templo homoj apogas siajn domojn per lignaj apogiloj.

Ĉefa pordo de la placo. Leono gardas la pordon de la placo. Feliĉe ĝi sukcesis travivi la tertremon kaj bonvenigas

vizitantojn. Ĉi tie antaŭ la tertremo firme staris 5 etaĝa pagodstila templo, sed tertremo tute detruis la tem-

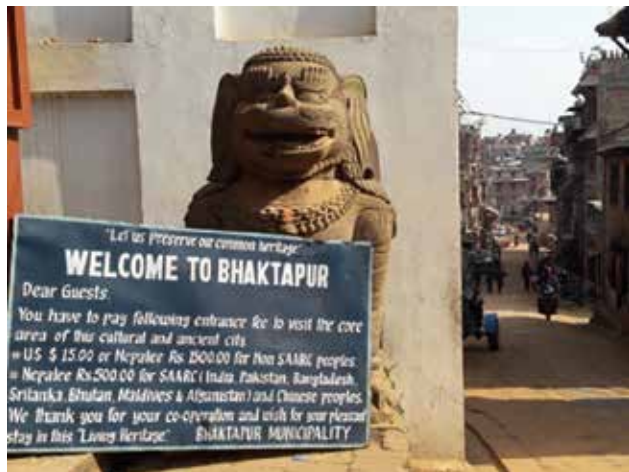
plon. Nur la gardistoj (elefantoj, leonoj, virbovoj) de la templo atente zorgas pri la movoj de la homoj.

En la mallarĝa strato domoj estas apogitaj per lignaj apogiloj, kvankam lignaj ne estas fortaj kompare kun feraj apogiloj. Sed pro la multekosteco de fero, homoj uzas lignon por savi siajn domojn.

(el la blogo de Pradip Ghimire)

templo staras kaj allogas homojn al ĝi. Estis mia unua vizito al tiu placo post la tertremo. Jen kelkaj fotoj, kiujn mi faris dum mia promenado ĉirkaŭ la placo.

En 2016, Rendez-vous à Marseille !

Du 5 au 8 mai, congrès euroméditerranéen d'espéranto

Bientôt plus d'informations sur www.esperanto-france.org

